Beskrivning av aktiviteter för huvudkontor

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Ta del av beskrivningar av de aktiviteter som kan anges för livsmedelsverksamheter med huvudsaklig inriktning huvudkontor. Läs också kort om vilket kontrollbehov som gör att Livsmedelsverket har tagit med aktiviteten i riskklassningen.

Kontrollbehovet per aktivitet

Här beskriver vi kontrollbehovet per aktivitet i första hand som hjälp vid bedömningen av om en aktivitet är aktuell för en viss verksamhet. Beskrivningen av kontrollbehovet kan också vara till hjälp när myndigheten ska planera vad som ska ingå i kontrollen av verksamheterna. Beskrivningarna är inte tänkta som en uttömmande kontrollvägledning.

Vissa aktiviteter har två namn

För vissa aktiviteter anges både det officiella namnet på aktiviteten som ska rapporteras och det namn som visas i den standardiserade e-tjänsten för livsmedelsverksamheter, det senare inom parentes.

Inköp

Med *Inköp* menas val av varor och leverantörer av livsmedel samt material avsedda att komma i kontakt med livsmedel (FCM). Livsmedel är både livsmedel som ska säljas vidare i oförändrat skick och livsmedel som ska användas som råvara. FCM avser endast varor som ska användas i verksamheten.

Aktiviteten gäller varor som ska användas i de enheter som huvudkontoret styr, och/eller som ska användas kopplat till livsmedel som huvudkontoret låter tillverka. De spelar ingen roll om det är huvudkontoret som betalar för varorna eller är om det är de enskilda enheterna i kedjan som gör den ekonomiska transaktionen, utan det är själva valet av varor och leverantörer som avses.

Inköp:

- ger *2* kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är en huvudaktivitet som medför att verksamheten får verksamhetstypen "Övrigt"

Det kontrollbehov som är kopplat till aktiviteten handlar om risken för inköp av varor som inte uppfyller lagstiftningens krav och om risken för inköp från livsmedelsföretagare vars anläggningar inte är registrerade eller godkända. Det handlar också om behovet att kontrollera reglerna om krav på spårbarhet i livsmedelskedjan.

Införsel av färdigförpackade livsmedel (Inköp av konsumentförpackade livsmedel från andra EU-länder)

Med *Införsel av färdigförpackade livsmedel* menas inköp eller upphandling av konsumentförpackade livsmedel direkt från andra EU länder och/eller från länder med EES-avtal, det vill säga Lichtenstein, Island och Norge. Det spelar ingen roll om det är huvudkontoret som betalar för varorna eller är om det är de enskilda enheterna i kedjan som gör den ekonomiska transaktionen, utan det är själva valet av varor och leverantörer som avses.

Aktiviteten gäller livsmedel som köps in färdigförpackade och är avsedda att säljas till slutkonsument i samma förpackning. Aktiviteten ska inte användas när det är huvudkontoret som utformar märkningen för produkterna, då används istället aktiviteten *Utformning av märkning för konsumentförpackningar*.

I den standardiserade e-tjänsten heter aktiviteten *Inköp av konsumentförpackade livsmedel från andra EU-länder*.

Införsel av färdigförpackade livsmedel:

- ger 1 kontrollpoäng
- aktiverar möjlighet till val av produktgrupper
- är inte en huvudaktivitet

Det kontrollbehov som är kopplat till aktiviteten handlar om märkningen av produkterna. När dessa är avsedda att säljas vidare till slutkonsument i samma förpackning ska den obligatoriska informationen finnas på svenska (eller annat språk som förstås av en svenskspråkig konsument). Ett annat syfte med aktiviteten är att identifiera de företag som släpper ut livsmedel som omfattas av speciallagstiftning på den svenska marknaden, så att produktgrupper kan anges när så är aktuellt.

Produktgrupper

Import (Import från tredje land)

Med *Import* menas inköp eller upphandling av livsmedel direkt från länder som inte är medlemmar i EU eller har EES-avtal. Länder med EES-avtal är Lichtenstein, Island och Norge. Det spelar ingen roll om det är huvudkontoret som betalar för varorna eller är om det är de enskilda enheterna i kedjan som gör den ekonomiska transaktionen, utan det är själva valet av varor och leverantörer som avses. I den standardiserade e-tjänsten heter aktiviteten *Import från tredje land*.

Import:

- ger 2 kontrollpoäng
- aktiverar möjlighet till val av produktgrupper
- är inte en huvudaktivitet

Det kontrollbehov som är kopplat till aktiviteten handlar om att importören har en skyldighet att se till att livsmedel som släpps ut på den gemensamma marknaden uppfyller EU-lagstiftningens regler till exempel vad gäller märkning och innehåll. Reglerna om vilka tillsatser och ingredienser som är tillåtna kan skilja sig från det land där livsmedlet är tillverkat. Ett annat syfte med aktiviteten är att identifiera de företag som släpper ut livsmedel som omfattas av speciallagstiftning på den svenska marknaden, så att produktgrupper kan anges när så är aktuellt.

Produktgrupper

Inköp av fröer avsedda för groddning

Med *Inköp av fröer avsedda för groddning* menas när huvudkontor köper in sådana fröer, antingen för vidare försäljning eller för att användas för odling av groddar i kedjans livsmedelsanläggningar.

Det spelar ingen roll om det är huvudkontoret som betalar för fröerna eller är om det är de enskilda enheterna i kedjan som gör den ekonomiska transaktionen, utan det är själva valet av varor och leverantörer som avses.

Inköp av fröer avsedda för groddning:

- ger 1 kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är inte en huvudaktivitet

Det kontrollbehov som är kopplat till aktiviteten gäller reglerna om spårbarhet för fröer avsedda för groddning.

Import av kontaktmaterial (Import av kontaktmaterial från länder utanför EU, för vidare försäljning)

Med Import av kontaktmaterial menas import av kontaktmaterial som ska säljas/överlåtas vidare innan de har kommit i kontakt med livsmedel. Alla länder utanför EU räknas i det här sammanhanget som tredjeländer, inklusive EES-länderna. Huvudkontoret fungerar i det här fallet som inköpare för enheterna i

kedjan. Det spelar ingen roll om det är huvudkontoret som betalar för varorna eller är om det är de enskilda enheterna i kedjan som gör den ekonomiska transaktionen, utan aktiviteten avser själva valet och kontrollen av varor och leverantörer.

Aktiviteten gäller kontaktmaterial som ska säljas vidare som sådana, alltså inte när de används för kontakt med livsmedel i kedjans egen verksamhet. Aktiviteten ska inte anges om importen av kontaktmaterial uppgår till färre än 1000 enheter per år och omsätter mindre än 80.000 kronor per år.

I den standardiserade e-tjänsten heter aktiviteten *Import av kontaktmaterial från länder utanför EU, för vidare försäljning*.

Import av kontaktmaterial:

- ger 4 kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är en huvudaktivitet som medför att verksamheten får verksamhetstypen "Anläggningar som producerar material som kommer i kontakt med livsmedel"

Det kontrollbehov som är kopplat till aktiviteten styrs främst av behovet av att kontrollera att importerade produkter uppfyller relevanta krav i EU:s lagstiftning för kontaktmaterial.

Styrning av distribution

Med *Styrning av distribution* menas att huvudkontoret ansvarar för företagets lagring och/eller transport av livsmedel. Det kan vara huvudkontor för renodlade distributionsföretag eller till exempel butiks- eller restaurangkedjor där företaget transporterar och lagrar livsmedel för sina enheter.

Aktiviteten är inte avsedd för huvudkontor som anlitar andra företag för tjänsterna lagring och/eller transport, utan för företag som har egen logistikverksamhet som styrs från huvudkontoret.

Styrning av distribution:

- ger 2 kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är en huvudaktivitet som medför att verksamheten får verksamhetstypen "Övrigt"

Kontrollbehovet som är kopplat till aktiviteten handlar om den fysiska spårbarheten av produkterna och rutiner för återkallning. Här ingår även instruktioner för arbetet på enheterna, till exempel för temperaturer, hygien och om rutiner för att obligatorisk information följer med livsmedel som inte har fullständig märkning på förpackningen.

Styrning/upphandling av tillverkning (Styrning av tillverkning och livsmedelssäkerhetsavtal)

Med *Styrning/upphandling av tillverkning* menas att huvudkontoret ansvarar för tillverkning av livsmedel. Det kan ske genom att man tar fram recept och andra specifikationer för livsmedel, som man sedan tillverkar i företagets egna anläggningar, eller att man lägger ut tillverkningen på andra företag.

Aktiviteten gäller livsmedel som tillverkas i ”tidigare led”. Om en kedja tillverkar eller låter tillverka maträtter centralt för transport till respektive enhet där den ska säljas eller serveras så ska aktiviteten anges. Denna aktivitet avser däremot *inte* mat som tillagas i respektive enhet där den ska säljas eller serveras. När ett huvudkontor låter tillverka livsmedel på andra företags anläggningar är det antalet olika produkter som man låter tillverka, ”enheter”, som används vid bedömning av verksamhetens omfattning. I den standardiserade e-tjänsten heter aktiviteten *Styrning av tillverkning och livsmedelssäkerhetsavtal*.

Styrning/upphandling av tillverkning:

- ger 2 kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är en huvudaktivitet som medför att verksamheten får verksamhetstypen "Övrigt"

Kontrollbehovet som är kopplat till aktiviteten handlar om hur huvudkontoret säkerställer att risker omhändertas, till exempel genom instruktioner och rutiner till den tillverkande anläggningen, eller genom leverantörsbedömning. Det handlar också om val av tillsatser och förpackningsmaterial och om spårbarhet framåt för de tillverkade produkterna.

Styrning av livsmedelshantering

Med *Styrning av livsmedelshantering* menas att huvudkontoret ansvarar för rutiner och instruktioner för hantering av livsmedel i de enheter som ingår i kedjan, till exempel så kallade egenkontrollprogram för butiker och restauranger.

Styrning av livsmedelshantering:

- ger 2 kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är en huvudaktivitet som medför att verksamheten får verksamhetstypen "Övrigt"

Kontrollbehovet som aktiviteten är förknippat med handlar om hur risker omhändertas genom instruktioner och rutiner till enheterna i kedjan.

Utformning av märkning för konsumentförpackningar

Med *Utformning av märkning för konsumentförpackningar* menas att huvudkontoret ansvarar för utformning av informationen på livsmedel som ska säljas färdigförpackade till slutkonsument. Informationen inkluderar obligatoriska uppgifter, frivilliga uppgifter, symboler och bilder. Aktiviteten avser det livsmedelsföretag som ansvarar för märkningen även om de anlitar till exempel ett konsultföretag för att ta fram informationen. Aktiviteten inte ska användas för företag som endast översätter befintlig märkning.

Utformning av märkning för konsumentförpackningar:

- ger 3 kontrollpoäng
- aktiverar möjlighet till val av produktgrupper
- är en huvudaktivitet som medför att verksamheten får verksamhetstypen "Övrigt"

Kontrollbehovet som är kopplat till aktiviteten handlar om att all obligatorisk information ska finnas med och vara korrekt. Eventuell frivillig information ska inte vara vilseledande. Säljande påståenden, som ekologiskt och hälso- och näringspåståenden, ska användas i enlighet med gällande regler.

Utformning av övrig livsmedelsinformation

Med *Utformning av övrig livsmedelsinformation* menas att huvudkontoret tar fram skriftlig information om livsmedel, förutom färdigförpackningar. Exempel på sådan information kan vara märkning till storpack, ytteremballage, kantiner och backar samt information som lämnas på annat sätt än fäst på förpackningen, till exempel i en medföljande handling, i meny, på skylt eller i ett digitalt media, till exempel en webbplats.

Utformning av övrig livsmedelsinformation:

- ger 3 kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är en huvudaktivitet som medför att verksamheten får verksamhetstypen "Övrigt"

Kontrollbehovet som är kopplat till aktiviteten handlar om att nödvändig information ska finnas med och vara korrekt. Eventuell frivillig information ska inte vara vilseledande. Säljande påståenden, som ekologiskt och hälso- och näringspåståenden, ska används i enlighet med gällande regler.

Catering på tåg

Med *Catering på tåg* menas ett huvudkontor som ansvarar för servering av mat på tåg. Registreringen omfattar livsmedelskontrollen på själva tågen, som alltså inte registreras separat. Livsmedelsverket är behörig myndighet för kontrollen av livsmedelsanläggningar i järnvägsvagnar, därför ingår denna aktivitet inte i kommunala e-tjänster eller verksamhetssystem.

Catering på tåg:

- ger 2 kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är en huvudaktivitet som medför att verksamheten får verksamhetstypen "Övrigt"

Tågcatering har ett extra kontrollbehov i och med att de enskilda vagnarna där maten serveras inte är registrerade separat utan ingår i huvudkontorets registrering. Förutom kontroll på huvudkontoret görs också stickprov på serveringsvagnarna och hanteringen där, som en del av kontrollen på huvudkontoret.

Catering på flyg

Med *Catering på flyg* menas ett huvudkontor som ansvarar för servering av mat på flyg. Registreringen omfattar livsmedelskontrollen på själva flygplanen, som alltså inte registreras separat. Livsmedelsverket är behörig myndighet för kontrollen av livsmedelsanläggningar i luftfartyg, därför ingår denna aktivitet inte i kommunala e-tjänster eller verksamhetssystem.

Catering på flyg:

- ger 2 kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är en huvudaktivitet som medför att verksamheten får verksamhetstypen "Övrigt"

Flygcatering har ett extra kontrollbehov i och med att de enskilda flygplanen där maten serveras inte är registrerade separat utan ingår i huvudkontorets registrering. Förutom kontroll på huvudkontoret görs också stickprov på flygplanen och hanteringen där, som en del av kontrollen på huvudkontoret.

Systembolaget

Med *Systembolaget* menas det huvudkontor som ansvarar för Systembolagets butiker. Registreringen omfattar livsmedelskontrollen i butikerna, som inte registreras separat. Livsmedelsverket är behörig myndighet för kontrollen av det detaljhandelsbolag som avses i 5 kap. 2 § alkohollagen. Därför ingår denna aktivitet inte i kommunala e-tjänster eller verksamhetssystem.

Systembolaget:

- ger 2 kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är en huvudaktivitet som medför att verksamheten får verksamhetstypen Övrigt

Systembolaget har ett extra kontrollbehov i och med att de enskilda butikerna inte är registrerade separat utan ingår i huvudkontorets registrering. Förutom kontroll på huvudkontoret görs också stickprov på butikerna och hanteringen där, som en del av kontrollen på huvudkontoret.

Distansförsäljning

Med *Distansförsäljning* menas att ett huvudkontor säljer livsmedel via webbshop, app, varuautomater eller liknande där säljare och köpare inte möts fysiskt när avtalet ingås.

Distansförsäljning:

- ger 2 kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är inte en huvudaktivitet

Det kontrollbehov som är kopplat till distansförsäljning handlar om den information som ges om livsmedlen vid försäljningen. Finns den information som är obligatorisk att ge vid distansförsäljning? Är den information som ges om livsmedel korrekt för varorna som säljs?

Mobil delverksamhet

Med *Mobil delverksamhet* menas när personal från huvudkontoret ansvarar för tillfällig försäljning eller servering av livsmedel som sker på olika platser. Det kan till exempel röra sig om demonstration av

företagets produkter på mässor, eller försäljning på marknader.

Mobil delverksamhet:

- ger 1 kontrollpoäng
- aktiverar inte val av produktgrupper
- är inte en huvudaktivitet

Det kontrollbehov som är kopplat till aktiviteten handlar om att livsmedel hanteras av personalen på huvudkontoret. För den hanteringen finns behov att kontrollera till exempel utrymmen och utrustning, personalhygien, temperaturstyrning, allergener samt att hanteringen i övrigt sker säkert.

Senast uppdaterad 6 oktober 2026 Ansvarig grupp ROR_LLK